

Hogyan szervezzünk színháztechnikai rendezvényt?

Az idei Sceni-Tech és Színháztechnikai Fórum értékelésekor – mint mindig – most is vita alakult ki a rendezvény eredményességéről. A jövőre vonatkozóan érdemes visszatekinteni a kezdetekre, a hazai és külföldi tradíciókra, valamint a mai napig példának tekinthető német 57. Színpadtechnikai Napokra.

Színháztechnikai Napok

A Német Színháztechnikai Társaság (DThG) által két évente megrendezett, Bühnentechnische Tagungot 1970-ben Ulmban tartották. Első ízben ezen vettek részt magyar szakemberek az 1967-ben megalakult OPAKFI Színháztechnikai Szakosztálya részéről. A tapasztalatok és élmények hatására az akkori vezetőség úgy döntött, Magyarországon is – két évente – meg kell rendezni a Színháztechnikai

Napokat. Az elsőre Sopronban, 1973-ban került sor. Ezen egy autóbusznyi kolléga vett részt, és a program lényegében a hazai színháztechnika helyzetét bemutató és értékelő előadásokból állt. Az ismerkedés, barátkozás élményével a találkozóknak nagyon kedvező visszhangja volt. 1975-ben Szegeden, 1977-ben Gyulán, az új Művelődési Központban tartottuk a Színháztechnikai Napokat. Gyulán a téma a „Színház a művelődési házban” volt,

és első ízben – igen szerény kiállításon – mutattak be pár színháztechnikai berendezést.

Rendszeressé vált, hogy új művelődési központot vagy felújított színházat választottunk helyszínül. Később lett egyre hangsúlyosabb – a szakmai előadások mellett – a színháztechnikai kiállítás. Alig néhány hazai gyártó mellett egyre több neves külföldi cég jelentkezett, és az importlehetőség növekedésében bízva mutatta be technikai újdonságait. A szocialista országok között úttörők voltak a kelet–nyugati kapcsolatok erősítésével. Az MTESZ-támogatás mellett többletlehetőséget jelentettek a kiállítások növekvő bevételei, amelyet lapkiadásra és külföldi utazások költségeinek fedezésére lehetett felhasználni.

Az egyik leggazdagabb és leglátogatottabb Színháztechnikai Napokat 1985-ben, a felújított Operaházban rendeztük meg. A veszprémi (1989), pécsi (1991) és a szolnoki (1993) rendezvényeken a gazdagodó színháztechnikai kiállítás mellett díszlet- és jelmezgyártók is bemutatkoztak. Az OISTAT-ban vállalt kötelezettségeinknek megfelelően 1996-ban Győrben a Színháztechnikai Napokkal összekötve a Publikáció- és Információcsere Bizottság ülésére is sor került. Az utolsó Színháztechnikai Napokat – az OPAKFI Színháztechnikai Szakosztálya – 2002-ben, a Székesfehérvári Vörösmarty Színházban tartotta.

Sceni-Tech, 2006, Békéscsabai Jókai Színház

Sceni-Tech 2008, Győri Nemzeti Színház. Díszletgyártók a kiállításon

Sceni-Tech – Színháztechnikai Fórum

A Magyar Színháztechnikai Szövetség 10 évvel ezelőtti megalakulása után az a döntés született, hogy minden második évben a Sceni-Tech kiállítás kerül megrendezésre, és a közbülső években tartjuk a Színháztechnikai Fórumot, amely egyben a Színházi Műszaki Vezetők Országos Találkozója is. Ehhez a tanácskozáshoz nem kapcsolódik kiállítás.

Az első Sceni-Tech megrendezésére még 2004-ben sor került a Miskolci Nemzeti Színházban. Mind látogatottságban, mind a kiállítók számára sikerrel és jelentős haszonnal zárult. Hasonlóan sikeresek voltak a Békéscsabán (2006), majd Győrben (2008) rendezett kiállítások. Győrben az Agora-program előkészítésére nagyon sikeres színházépítészeti tanácskozás is társult a gazdag (szakcég- és díszletgyártók) kiállításához és szakmai

előadásokhoz, amelyet a kulturális minisztérium illetékesei is nagyra értékelték. A színház kollégák jelentős számban vettek részt, és a határon túli színházak szakemberei is – meghívottként – ott voltak a rendezvényen.

Elsősorban a nagy sikerű európai kiállítások – Prolight & Sound, Showtech, PLASA stb. – tömeges látogatottsága és a HANOSZ nagyszabású rendezvénye, a Hangfoglalás sikeres bemutatkozása adta az ötletet, hogy a Sceni-Tech is csatlakozzon a hangosok kiállításához a SYMA Csarnokban. Ez különösen azoknak a cégeknek volt előnyös, amelyek mindkét szak-

területen érdekeltek voltak, így csak egy kiállításon való részvétel költségeit kellett kifizetniük. Miután a Hangfoglalás évente került megrendezésre, így 2010–11–12–13-ban a Sceni-Tech beköltözött a SYMA Csarnokba a nagy rendezvény kis testvéreként. Való igaz, hogy a Hangfoglalás látogatottsága nagyságrendekkel felülmúlta a korábbi színháztechnikai kiállításokét, de a látogatókat nem a szövetség kiállítása érdekelte. A színházi látogatók száma csökkent, a kiállítók költsége emelkedett, ezzel együtt a szövetség nyeresége is csökkent. Történtek kísérletek, hogy szakmai előadásokat tartsunk a Hangfoglaláson, nem sok sikerrel. A tavalyi kiállítás negatív tapasztalatai alapján született meg a határozat: ezután az MSZTSz újból önállóan szervezi meg a Sceni-Techet.

Színháztechnikai Fórum-tanácskozás volt Tatabányán a Jászai Mari Színházban (2009), a Miskolci Nemzeti Színházban (2010), a Békéscsabai Jókai Színházban (2011), és újra Tatabányán, a Vértess Agorájában (2013). Ezen a hangsúly a szakmai előadásokon volt, bár kisebb kiállítások is párosultak hozzájuk.

Idén mind a Sceni-Tech, mind a Színháztechnikai Fórum és a Színházi Műszaki vezetők Országos Tanácskozása a budapesti Thália Színházban került megrendezésre – két hónapi – rövid előkészítés után. Ennek a rendezvénynek a hangulata újra megidézte a régi találkozók otthonos légkörét, de az érdeklődés nem volt kielégítő.

Ha végignézzük a színháztechnikai rendezvények történetét, jól érzékelhető, hogy a kezdeti célt – a színházi műszakiak ismerkedését, barátkozását, közös gondjaik megbeszélését – egyre inkább a bevételt eredményező kiállítások váltották fel. Ezt az is indokolta, hogy a szövetségnek önálló gazdálkodást kellett folytatnia. A sokasodó hazai kiállító cégek pedig – látva az európai szintű szakkiállításokat – egyre elégedetlenebbek lettek a látogatottsággal. Pedig nyilvánvaló, hogy a hazai színháztechnikai piac töredéke az európainak, a szűkebb beruházási lehetőségekről nem is beszélve. Kétségtelen azonban, hogy a rendezvény eltávolodott a színházokban dolgozóktól.

Hangfoglalás 2010, SYMA Csarnok, Budapest

Színháztechnikai Fórum 2010, Miskolc, kiállítás a Játékszínben

Miskolc, Nemzeti Színház, 2010. Színháztechnikai bemutató középiskolásoknak

Hogyan lehet egy sikeres színháztechnikai találkozót ma megszervezni? Érdemes újból a régi mintáképhez, a német színháztechnikai napokhoz fordulni tapasztalatokért, amely bár

nagyobb ország, komoly színháztechnikai tradíciókkal rendelkezik. Lássuk, mi minden volt az 57. Bühnentechnische Tagungokon június 4–6. (szerdától péntekig) között Karlsruhéban!

Sceni-Tech 2012, Gépbér-Gerrietz kiállítás a Hangfoglaláson

Sceni-Tech 2011, albérletben a Hangfoglaláson

Sceni-Tech 2013, Hangfoglalás. Intertron-stand: „Az erő velünk van”

Sceni-Tech 2014, Thália Színház. Színházi műszaki vezetők tanácskozása

A rendezvény szervezése tíz hónapot vett igénybe! A BTT védnökei a tartomány miniszterre és a város főpolgármestere voltak. 80 cég állított ki a karlsruhei Vásár- és Kongresszusi Köz-

pont Schwarzwaldhallejában. 74 szakmai előadás, szeminárium, kerekasztal-beszélgetés mellett a szakoktatási szervezetek és partner szakmai társaságok is bemutatókat tartottak, ezek közül is

kiemelkedtek a SoundLab audioprezentációi. A rendezvényen 1750 látogatót regisztráltak.¹

A belépőjegy minden kongresszusi rendezvényre biztosította a belépést, és tartalmazta a napi üdítőt, kávé, ebéd és alkoholmentes italok fogyasztását, valamint a városi közlekedés ingyenes használatát. Lehetett várost nézni és a Karlsruhe Színházat, valamint az SWR Baden-Badent (rádió és tv), a Karlsruhei Művészeti és Médiatechnikai Főiskolát megtekinteni. A Németország legnagyobb szórakoztatóparkjába, az Europark Rustba és a Gerriets céghez autóbusszos kirándulást szerveztek. A Német Színháztechnikai Szövetség nyári estélyére külön belépőket kellett váltani.

A Bühnentechnische Tagung a Német Szövetség legfontosabb továbbképzési rendezvénye a színháztechnikai szakemberek számára, melyen a díszletgyártók, kellékesek, ügyelők, műszaki igazgatók, médiatervezők, hang- és

Kiállítási díjak a BTT 2014-en:

Az egységes, 2,5 x 3 m alapterületű kiállítási standok bérleti költsége (asztallal és 2 székekkel, áramcsatlakozással, WLAN-kapcsolattal) 3700,00 €, a DTHG-tagvállalatok számára: 2900,00 €.

Belépődíjak (étkezéssel, városi közlekedési jeggyel):

Napijegy: 45 € / DTHG-tag: 25 € / Diákok/tanárok: 15 €.

Állandó belépőjegy (három napra): 65 € / DTHG-tag: 40 € / Diákok/tanárok: 20 €. Belépőjegy a DTHG-bankettre: 50 € / DTHG-tag 35 €.

világítástervezők, díszlet- és jelmeztervezők, scenikusok, szakoktatók, rendezvénytechnikai szakemberek stb. is aktívan részt vesznek.

A BTT három napjából az első kettő a konferenciáké és a kiállításé volt, a harmadik nap pedig a kirándulásoké. Az első két nap alatt öt helyszínen – többnyire párhuzamosan – zajlottak az előadások, bemutatók, workshopok, kerekasztal-beszélgetések.

A fő témaköröket áttekintve érdemes az arányokra figyelni:

› A biztonságtechnikai szabványok szigorúbb előírásai

Ponthúzóknak biztonsága az amerikai szabványelőírások tükrében.

Az IEC 61508 általános biztonsági szabvány jelentősége és tartalma.

Színpadtechnikai berendezések biztonságának garantálása – zavar esetén. (Bosch Rexroth)

A szabványelőírásoknak megfelelő színpadgépészeti berendezések gyártása. (Bosch Rexroth)

Színpadi fékek biztonságos méretezése.

2006/42/EG gépekről szóló irányelvek a színpadtechnikában.

Az új munkavédelmi előírások színpadokra (BGI 810) – mi változik? (VBG)

Újdonságok a színházakat érintő szabályzatok és szabványok terén.

A gyülekezési helyekre – rendezvényekre – vonatkozó szabályozás változása.

A pirotechnika biztonságosabb alkalmazása.

Rigging a színházban? „Ilyen itt nem lesz!” Workshop (Prolyte GmbH)

Kerekasztal biztonságtechnikai mérnökök és munkavédelmi szakemberek számára.

Oktatás

A Beuth Műszaki Főiskola (Berlin) végzős hallgatók projektjeit és diplomamunkáit mutatta be.

A szakiskolától a főiskolai diplomáig. Szakképzés és továbbképzés.

Képzés határok nélkül? Az Erasmus + EU-programok.

Kerekasztal szakiskolák oktatói számára. Egységes követelmények az oktatásban.

A vizsgáztatók találkozója. Szakemberek és mesterek.

Akusztika, hangrendszerek

AqFlex – Gerriets akusztikai textíliák.

Atmospha – „Hangépítéssel”, az utóhang elektronikus szabályozása.

Vivace elektronikus térakusztikai és effektrendszer.

Többfunkciós színházak akusztikája – elvárások és megoldások.

Van jövője a vezeték nélküli mikrofontechnikának?

Stick-slip, a megosztott rezonancia. Mi okozza, és hogyan szabadulunk meg tőle?

LSP 500 PRO – egy forradalmian új, vezeték nélküli, mobil hangsugárzó rendszer.

CPD 14 hangsugárzó az igényes kisszínházak számára.

Sennheiser Mobile Connect, egy WLAN-alapú, többcsatornás audiorendszer mobil végkészülékek számára.

Zenekari zenészek zajterhelése – munkavédelem a mindennapi próba és előadás gyakorlatában.

Színpadvilágítás

Új LED-technológia – az energiamegtakarítás és annak határai.

Intuitív fény szabályozó rendszerek – hogyan működnek? (MA Lighting)

Dimmelés, ez volt régen. Ma kapcsolni is kell! (ETC)

Nappali fény a színhádon és más környezetvédő kezdeményezések.

Színházépítészet

(Kultur)-Kraftwerk Drezda (kultúrermű): állami operettszínház és ifjúsági színpad.

A közbeszerzési pályázati kiírások átka és haszna.

Torlódás a német színházak felújításánál? – Milyen állapotban vannak a német színházak?

„A világot jelentő deszkákon közlekedünk!” Színpadi padlókról.

Műhely helyett próbaszínpad? Legyen a házban díszletgyártás vagy sem?

Díszlettervezés, díszletgyártás

Ne találjuk fel újra a „kerekét”, de gyártsuk másképp. A díszletépítés új irányzatai.

Workshop díszletfestők és szobrászok számára.

Színházi műhelyek vezetőinek találkozója.

Kerekasztal-beszélgetés szcenikusok, díszlet- és jelmeztervezők számára.

Munkaügyek

Az alkalmi munkaerők alkalmazásának korlátai és lehetőségei a produkcióknál.

A család és a munka összeegyeztethetősége. Szerepek változása.

Ügyelők találkozója

Ügyelőblog, képzés és továbbképzés, jogok és kötelezettségek.

Természetesen a rendezvény alatt tartották meg a DTHG közgyűlést, és külön tájékoztatást adtak az OISTAT projektjeiben és munkáiban való német részvételről.

A Német Színháztechnikai Napok gazdag programját áttekintve azt látjuk, hogy a színházakat és a színházakért dolgozó szakmák, társaságok széles körét sikerült bevonniuk, és a kerekasztal-megbeszéléseken véleményformáló viták zajlottak a mindennapok gondjairól, a színpadon zajló együttműködésről. A hazai léptékekhez igazodva érdemes a tanulságokat levonni és alkalmazni.

– szji –

1 Ha kis országunk léptékéhez próbálnánk arányosítani a BTT fő adatait, ez számunkra kb. 18-20 kiállítót és mintegy 350–220 főt jelentene.

**SZÍNHÁZI
FÜGGÖNPÁLYÁK**

csendes, megbízható működés,
nagy ténérbitás.
Motoros függőnpályák
nagy vársztékban,
különböző gyártóktól.

kizárólagos forgalmazó:

Beár Bt.
1221 Budapest, Péter Pál u. 6.
Tel./Fax: +36 1 610 1426
Mobil: 06 20 982 8201
e-mail: kurti@sg.co.hu
web: www.sg.co.hu